

נובמבר 2018

מעו"ד כן תעופה

לקוחות נכבדים,

ברצוננו להביא לידיעתכם עדכונים חשובים בתחום התעופה.

פרסום דוח מיוחד של בית המשפט האירופי לביקורת - זכויות נוסעים באיחוד האירופי

ביום 8 בנובמבר 2018, בית המשפט האירופי לביקורת, פירסם דו"ח מיוחד בעניין התקנות הנוגעות לזכויות נוסעים באיחוד האירופי (EC261/2004). במסגרת הדוח, נבדק היקפן של התקנות כדי לבחון את יעילותן ותרומתן להשגתן של הזכויות ולהגנה עליהן. במסגרת עבודתו של צוות הביקורת, בוקרו 10 מדינות באיחוד האירופי וכן בוצעה סקירה סטטיסטית כמו גם סקר פתוח, באמצעותם העריכו את המודעות לעניין זכויות הנוסעים.

בממצאי הדוח, ציין צוות הביקורת כי נוסעים רבים אינם מודעים די הצורך לזכויותיהם, ולדרכים לעמוד עליהן. צוות הביקורת אף ציין, כי הפרקטיקות הנהוגות באיחוד האירופי, בהשוואה לאלו המתקיימות במדינות אחרות, עשויות לפגוע ביישומן של הזכויות. בנוסף, הדוח הצביע על כך, שהחוסר בהגדרה מפורטת של חובת היידוע מצד המובילים האוויריים; החובה ליתן שירותי סיוע באופן מוגדר; והזכאות לטיסה חלופית; מביא לפרשנות משתנה - גיאוגרפית ומקרית בין חברות התעופה. לדעתם של חברי הצוות, המגבלות הקיימות על סמכותם של גופי האכיפה המדינתיים (National Enforcement Bodies - NEBs) ובתי המשפט מצד אחד, והיעדר סמכויות אכיפה של הנציבות האירופית מצד שני, מקשים על אכיפת זכויות הנוסעים, ומייצרים נטל כבד על בתי המשפט, המובילים האוויריים, והנוסעים בראשם.

בטרם נרחיב על המלצות צוות הביקורת, חשוב לציין כי בית המשפט האירופי לביקורת משמש כגוף ביקורת עצמאי וחיצוני לאיחוד האירופי, והוא נעדר סמכויות משפטיות. המלצותיו אם כן, נועדו לסייע לנציבות האירופית, הן בתפקידה כרשות מבצעת של האיחוד האירופי, והן בבואה ליזום חקיקה.

ראשית, צוות הביקורת המליץ לשפר את קוהרנטיות התקנות על ידי העמדתן במבחן ביחס לפרקטיקות בינלאומיות. **שנית**, הדוח ממליץ על הגברת בהירותן של הזכויות, על ידי החלת סטנדרטים מינמאליים בעת שיבושים בטיסה, בדגש על החובה להעניק טיסה חלופית, כולל שימוש בטיסות של מובילים אוויריים אחרים. **ההמלצה השלישית** העולה מהדוח, נוגעת להגברת המודעות בנוגע לזכויות נוסעים, על ידי קמפיינים בשיתוף עם גופי אכיפה וחברות תעופה, על ידי הכנת מדריך מפורט לנוסעים אודות אכיפת זכויותיהם, ובאמצעות הגברת שקיפות במסגרת דוחות גופי האכיפה המדינתיים, אודות תדירותם של השיבושים, הסיבות להם, והמסלולים המושפעים מהם. **המלצה נוספת** שניתנה על ידי צוות הביקורת, נוגעת להעצמת גופי האכיפה המדינתיים והנציבות האירופית, על ידי מתן הרחבת סמכויותיהם, ומתן כלי ביקורת, אכיפה וענישה בידיהם.

המלצתו המשמעותית ביותר של צוות הביקורת: הנציבות האירופית מתבקשת לכלול בהצעותיה לתיקון הרגולציה, קביעת סטנדרט מינימאלי ומפורט של חובת שירותי סיוע; חיוב המוביל האווירי לפרסם בתוך 48 שעות מקרות המקרה, את הסיבות לקרות המקרה ובייחוד, האם הוא נבע מנסיבות מיוחדות; לקבוע כי **חובת המוביל האווירי לשלם פיצויים היא פרו-אקטיבית, ללא צורך בבקשה מיוחדת מצד הנוסע**; וכן, יצירת מנגנון שייקבע את גובה הפיצוי ביחס לשווי כרטיס הטיסה.

בתגובה להמלצות צוות הביקורת, הנציבות האירופית קיבלה את ההמלצות כמעט בשלמותן, תוך שהיא מדגישה כי ההמלצות הנוגעות לצעדי חקיקה, חופפות לגישתה העכשווית ביחס לתיקון הרגולציה, וכי היא צפויה לממש את זכויותיה ולשקף המלצות אלו בהצעות החוק העתידיות שתיזום.

אפשרות לפסוק פיצויים בגין עגמת נפש במסגרת תביעות שעניינן אבדן או איחור כבודה מכח הוראות אמנת מונטריאול

לאחרונה, הוגשה בקשת רשות ערעור לבית המשפט המחוזי (תל-אביב) ביחס לפיצויים שנפסקו בגין עגמת נפש לנוסע שכבודתו איחרה ולחלופין, אבדה, בהתאם להוראות אמנת מונטריאול.

במסגרת ת"ק (ת"א) 14290-03-17 **ליאורה פלישר פלד נ' איבריה איירליינס** נפסקו כאמור פיצויים עבור עגמת נפש שנגרמה לתובעים שכבודתם איחרה מלהגיע. על הפסיקה לפיה יש לפצות בגין עגמת הנפש שנגרמה לתובעים, הגישה חברת התעופה איבריה בקשת רשות ערעור לבית המשפט המחוזי.

משמצא בית המשפט כי אכן, מדובר בשאלה משפטית חשובה המצריכה בירור מעמיק, נקבע דיון להרכב של שלושה שופטים ודיון ראשוני נערך בתיק בתחילת חודש נובמבר. במסגרת הדיון, עמדה חברת התעופה על כך שחוק התובלה האווירית, התש"ס-1980 ואמנת מונטריאול, מגבילים את הפיצוי לסכום סטטוטורי סופי, וכן כי לא ניתן לפסוק פיצוי בגין נזקים עקיפים שאינם ברי פיצוי מכוחם. עוד נטען על ידה, כי לאור פסיקת בית המשפט המחוזי עוד משנת 95 (בבקשת רשות ערעור 11372/95 **רשות שדות התעופה נ' עללא אמארה** (לא פורסם, 30.11.1995)), אין מפצים על נזקים מכוח עילות אחרות שאינן בחוק התובלה האווירית ובאמנת ורשה (שלימים הוחלפה על ידי אמנת מונטריאול), ובתוך כך, פיצויים בגין עגמת נפש. מאידך, המשיבים בערעור טוענים כי יש בסמכותו של בית המשפט לפסוק פיצויים עבור עגמת נפש, לאור פרשנות הנוסח העברי הנוגע לנזקים "ברי-השבה", וכי בית המשפט הישראלי הכיר בפסיקות שונות בפיצויי עגמת נפש, כפיצויים שמטרתם השבת המצב לקדמותו.

בית המשפט, במסגרת הדיון, קבע כי יש לדון בשאלה המשפטית הנוגעת לפיצויים בגין עגמת נפש ביחס לאיחור כבודה או אובדנה, ועורר את השאלה מה כלול בסעיף 29 לאמנה הדין בפיצויים "שאינם השבה". כן ביקש בית המשפט המחוזי את עמדת היועץ המשפטי לממשלה בעניין זה, אשר תהא בעלת השלכות רחב. על עמדת היועץ להיות מוגשת עד ליום 15.1.2019.

בהתאם להוראות הדין הישראלי, חברות תעופה נוספות שאינן צד להליך, רשאיות לבקש להצטרף להליך ולהעלות טיעונים משפטיים על מנת שהפסיקה תהא בהתאם. משרדנו בוחן בימים אלו נכונות מצד חברות תעופה שונות וככל שיש לכם ענין כאמור, אתם מוזמנים לפנות אלינו בהתאם.

בברכה,

פישר בכר חן וול אוריון ושות'

אנו עומדים לרשותכם בכל שאלה או הבהרה ונשמח לסייע ככל הנדרש.

03-6941348

skazir@fbclawyers.com

עו"ד שירלי קציר